

LBRIS

We know
books

George Coşbuc

Poezii

 EDITURA
NICART

Cuprins

BALADE ȘI IDILE

Noapte de vară	9
Mânioasă	11
Nu te-ai priceput	12
Fatma	14
Nunta Zamfirei	15
Cântecul fusului	21
Baladă albaneză	24
Armingenii	25
Rea de plată	27
Fata morarului	28
Crăiasa zânelor	29
Puntea lui Rumi	35
Gazel (<i>Oamenii mă-nvinuiesc...</i>)	40
Rugămintea din urmă (<i>după Lermontov</i>)	41
Logică	44
Romantă (<i>după un cântec grecesc</i>)	44
Cântec oriental	45
Ex ossibus ultor !	46
Cântec (<i>Zice vodă: – „Iar la greu !</i>)	48
Poet și critic	50

Vântul	52
Vestitorii primăverii	54
Zobàil	56
Calul dracului	58
Nușă	59
Pe lângă boi	61
Rada	62
Trei, Doamne, și toți trei	67
La oglindă	70
De pe deal	74
El-Zorab	75
Toți sfinții (<i>după o tradițiune</i>)	81
Suptirica din vecini	83
Numai una !	84
Regina ostrogoților	86
Brâul Cosinzenii	88
Dușmancele	92
Costea	96
Somnul codrilor	99
Recrutul	102
Carol IX	105
Fragment (<i>Ea nu-i deschide ușa...</i>)	108
Popasul țiganilor (<i>după Geibel</i>)	109
Lordul John	110
Moartea lui Fulger	112
Un cântec barbar	121
Gazel (<i>Picurii cu strop de strop...</i>)	123
Păstorita	124
Jertfele împăcării	125
Prahova	132
La pârâu	138
Fresco-ritornele (<i>improvizări</i>)	140
Vara	144
Nedumerire (<i>după Strodtmann</i>)	146
Politică	148

Un basm	150
Spinul	151
Cântece	153

FIRE DE TORT

Din viață

Mama	180
Lupta vieții (<i>Gazel</i>)	182
Ștefăniță-Vodă	184
Sub patrafir	186
Scara	189
Bradul	192
Unul ca o sută	193
Noi vrem pământ !	194
Hafis	196
Voichița lui Ștefan	198
Doina	201
Seara	205
Minciuna creștinilor	207
În miezul verii (<i>O fâșie nesfârșită...</i>)	210
Iarna pe uliță	213
Flăcări potolite	217
Cântec (<i>A venit un lup din crâng...</i>)	224
Din copilărie	225
Ispita	228
Vântoasele	231
Dragoste învrăjbită	235
Fata mamei	246
Prutul	248
Decebal cătră popor	251
Fragment (<i>În vale către căscioara...</i>)	253
Pe deal	254
Corbul	261
Baladă	262

Din adâncimi264
Nebunul265
Roata morii268
La Paști271

Din poveste

Legenda rândunelei273
Ștregarul văilor276
O noapte pe Caraiman279
Muntele Rătezat280
Șarpele-n inimă283
Concertul primăverii285
O poveste veselă287
Prin Mehadia292
Tricolorul293
Cetatea Neamțului294
Voci din public302
Colindătorii303

ZIARUL UNUI PIERDE-VARĂ

Faptul zilei307
Murind309
Chindia311
Pierde-vară316
Moartea lui Gelu319
Nunta în codru324
Crăciunul în tabără (<i>pe câmpia Smârdanului, 1877</i>)330
Pastel332
Pace333
Gânduri335
Hora337
În zori339
Pe munte340
În miezul verii (<i>Sub paltini aici e răcoare...</i>)341

LIBRIS We know books	
Cicoarea	343
Povestea cântării	350
Pe Tâmpa	351
Pe plaiul muntelui	352

CÂNTECE DE VITEJIE

Cântec (<i>Ți-ai mânat prin veacuri...</i>)	357
Imnul studenților	357
Dorobanțul	359
Dunărea și Oltul	360
Pentru libertate	362
Cântecul vechi al Oltului	364
Scut și armă	366
Oltenii lui Tudor	377
Zece mai	369
Mortul de la Putna	371
Pe dealul Plevnei	374
Graiul neamului	375
De profundis	376
Carol Robert	378
Golia ticălosul	381
Cântec (<i>Țar-avem și noi sub soare...</i>)	383
Cântecul redutei	385
Povestea căprarului	388
O scrisoare de la Muselim-Selo	390
Raport (<i>Luarea Griviței, la 30 august 1877</i>)	393
Podul lui Traian	394
Pașa Hassan	396
Sus inima	399

NEPUBLICATE ÎN VOLUME

Antume

Atque nos !	403
-------------------	-----

Non omnis moriar (<i>La mormântul lui Timotei Cipariu</i>)	409
In opressores	411
Sonet (<i>cu contraziceri și cu tendințe</i>)	413
Ștefan-Vodă	414
Cântec (<i>Românește-așa a fost</i>)	415
Povestea găștelor	416
Un imn prea sfintei gramatice	418
Scrisoarea lui Firdusi către șahul Mahmud	420
Poetul	429
Scumpă țară românească	431
Vine ploaia	432
Fragment (<i>Tristă-n zori stă-nțepenită...</i>)	432
Vulturul	435
Florii	437

Noapte de vară

Zărilor, de farmec pline,
Strălucesc în luminiș;
Zboară mierlele-n tufiș
Și din codri noaptea vine
Pe furiș.

Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțâind;
Turmele s-aud mugind,
Și flăcării vin pe luncă
Hăulind.

Cu cofița, pe îndelete,
Vin neveste de la râu;
Și, cu poala prinsă-n brâu,
Vin cântând în stoluri fete
De la grâu.

De la gârlă în pâlcuri dese
Zgomotoși copiii vin;
Satul e de vuiet plin;
Fumul alb alene iese
Din cămin.

Dar din ce în ce s-alină
Toate zgomotele-n sat,
Muncitorii s-au culcat.
Liniștea-i acum deplină
Și-a-nnoptat.

Focul e învelit pe vatră,
Iar opaițele-au murit,
Și prin satul adormit
Doar vrun câne-n somn mai latră
Răgușit.

Iat-o ! Plină, despre munte
Iese luna din brădet
Și se înalță, încet-încet,
Gânditoare ca o frunte
De poet.

Ca un glas domol de clopot
Sună codrii mari de brad;
Ritmice valurile cad,
Cum se zbate-n dulce ropot
Apa-n vad.

Dintr-un timp și vântul tace;
Satul doarme ca-n mormânt –
Totu-i plin de duhul sfânt:
Liniște-n văzduh și pace
Pe pământ.

Numai dorul mai colindă,
Dorul tânăr și pribeag.
Tainic se întâlnește-n prag,
Dor cu dor să se cuprindă,
Drag cu drag.

Am să merg mai înspre seară
Prin dumbrăvi, ca mai demult,
În priveghetori să-mi pară
Glasul Linei că-l ascult.
Mai știu eu ce-aș vrea s-ascult !
Că-n zori Lina sta-n portiță,
Sălta-n vânt a ei altiță,
Vântul îi sălta-n costiță
Și-i făcea floare-n obraz:
Eu mergeam la plug în laz,
Și, când trec, Lina s-ascunde,
Parcă nici nu m-a văzut.
Îi vorbesc, și nu-mi răspunde,
Nu-mi răspunde !
Și-o întreb, și nu-mi răspunde !
Și mă mir – ce i-am făcut !

Vreau de-aici să rump o floare !
Ochii unui înger scump
Au albastrul de cicoare,
Și cicoare vreau să rump –
Mai știu eu ce-aș vrea să rump !
Că-n amiazi venind pe vale,
Întâlnii pe Lina-n cale:
Fragi i-am dat, ea mi-a zis: – „Na-le !
Ți-am cerut eu ție fragi ?“
Ochii ei frumoși și dragi
Priveau tot spre poala rochii,

S-a pus Lina pe tăcut,
Şi vedeam că-i umblă ochii,
Umblă ochii

Ca la şerpi, îi umblă ochii,
Şi mă mir – ce i-am făcut !

Să-mi pun capul pentr-o Lină,
Să mă fac un om pribag !
Ieşi din neguri, lună plină,
Să mă vezi la Lina-n prag –
Mai ştiu eu ce-aştept în prag !

Alte dăţi suna zăvorul;
Lina pe furiş, ca dorul,
Păşea-n degete pridvorul
Şi la mine-n prag venea,
Mamă-sa cât ce-adormea.
Azi ard hainele pe mine,
Mi-e greu capul ca de lut,
Stau în prag – şi ea nu vine,
Nu mai vine !

E târziu şi nu mai vine...
Şi mă mir – ce i-am făcut ! ?

Nu te-ai priceput

Nu te-ai priceput !
Singur tu nu mi-ai plăcut,
Că eu tot fugeam de tine ?
O, nu-i drept, nu-i drept, Sorine !

Ți-am fost dragă, știi eu bine,
Dar, să-mi spui, tu te-ai temut.
Și eu toate le-am făcut,
Ca să poți să-mi spui odată,
Să mă-ntrebi: „Mă vrei tu, fată ?“
Și plângeam de supărată
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput !
Zici că-s mândră și n-am vrut
Ca s-ascult vorbele tale ?
Dar de unde știi ? În cale
Ți-am umblat și-n deal și-n vale,
Și-orîșiunde te-am știut.
Zile lungi mi le-am pierdut,
Să mă-mprietenesc cu tine:
Tu-mi umblai sfios, Sorine,
Și plângea durerea-n mine
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput !
Am fost rea și n-aș fi vrut
Să te las, ca altă fată,
Să mă strângi tu sărutată !
Dar m-ai întrebat vrodată ?
Mă-nvingea să te sărut
Eu pe tine ! Pe-ntrecut
Chip cătam cu viclenie
Să te fac să-ntrebi, și mie
Mi-a fost luni întregi mânie
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput !
Zici că de m-ai fi cerut
Mamei tale noră-n casă,
N-aș fi vrut să merg ? E, lasă
Că de-o fată cui-i pasă,
Nu se ia după părut !
De-ntrebai, ai fi văzut !
Tu să fi-nceput iubitul,
Că-i făceam eu isprăvitul –
Tu cu pâinea și cuțitul
Mori flămând, nepriceput !

Fatma

În faptul dimineții, prin parc, îngândurată,
Se plimbă visătoare Fatma, frumoasa fată
A marelui Ben-Omar, califul din Bagdad –
Iar tinerele-i plete de peste umeri cad
Pe piept, și ea le prinde mănunchi în alba-i mână.
Zâmbind s-așează fata aproape de fântână
Pe-o lespede de marmor, privind cu gândul dus
La gura de balaur ce-azvârle apa-n sus.

Tiptil atunci din umbra tufișului răsare
Nin-Musa, rob din Yemen. El iese din cărare,
S-apropie de fată, o prinde pe furiș,
S-apleacă, o sărută și piere prin tufiș.
Fatma răsare-n țipet, de spaimă îngălbinită.
– „El are fes ca-n Yemen și haina zdrăntuită !“ –

Și grabnic eunucii se-nșiră, urmărind
Ca șerpilor prin tufișuri pe Musa-Nin, și-l prind.

Fatma plângând se duce la tată-său și-i spune:
– „Voi pune servitorii să-l bată ! Și voi pune
Să-l târâie d-a lungul Bagdadului, legat
De-a calului meu coadă, de-a celui mai turbat !
Mișelul !“ Și Ben-Omar izbește cu piciorul
Și dă un semn. În lanțuri legat, cutezătorul
Nin-Musa intră palid, cu ochii la pământ –
El are fes ca-n Yemen și-o zdranță de vestmânt.

Fatma stă răzimată de-al tronului pilastru,
Și sclavul stă nainte-i. El are fes albastru,
Și-albaștri are ochii, d-un farmec dureros;
E tânăr și e palid și-așa e de frumos !
S-aruncă furtunatic spre rob atunci sultanul,
Și-i fulgeră-n cap ochii și-n mână iataganul;
– „Acesta e ?“ Și fata se-ndoaie puțintel:
– „N-a fost acesta, tată ! – Să nu lovești în el !“

Nunta Zamferei

E lung pământul, ba e lat,
Dar ca Săgeată de bogat
Nici astăzi domn pe lume nu-i,
Și-avea o fată, – fata lui –
Icoană-ntr-un altar s-o pui
La închinat.

Și dac-a fost pețită des,
E lucru tare cu-nțeleș,
Dar dintr-al prinților șirag,
Câți au trecut al casei prag,
De bună seamă cel mai drag
A fost ales.

Ei, cel mai drag ! El a venit
Dintr-un afund de Răsărit,
Un prinț frumos și tinerel,
Și fata s-a-ndrăgit de el.
Că doară tocmai Viorel
I-a fost merit.

Și s-a pornit apoi cuvânt !
Și patru margini de pământ
Ce strâmte-au fost în largul lor,
Când a pornit s-alerge-n zbor
Acest cuvânt mai călător
Decât un vânt !

Ca ieri, cuvântul din vecini
S-a dus ca astăzi prin străini,
Lăsând pe toți, din cât afund
O mie de crăimi ascund,
Toți craii multului rotund
De veste plini.

Și-atunci din tron s-a ridicat
Un împărat după-mpărat
Și regii-n purpur s-au încins,
Și doamnele grăbit au prins
Să se gătească dinadins,
Ca niciodat'.

Iar când a fost de s-a-mplinit
Ajunul zilei de nuntit,
Din munți și văi, de peste mări,
Din larg cuprins de multe zări,
Nuntași din nouăzeci de țări
S-au răscolit.

De cum a dat în fapt de zori
Veneau cu fete și feciori
Trăsnind rădvanele de crai,
Pe netede poteci de plai:
La tot rădvanul patru cai,
Ba patru sori.

Din fundul lumii, mai din sus,
Și din Zorit, și din Apus,
Din cât loc poți gândind să bați
Venit-au roiuri de-mpărați
Cu stemă-n frunte și-mbrăcați
Cum astăzi nu-s.

Sosit era bătrânul Grui
Cu Sanda și Rusanda lui,
Cu Ținteș, cel cu trainic rost,
Cu Lia lui sosit a fost,
Și Bardeș cel cu adăpost
Prin munți sâlhui.

Și alții, Doamne ! Drag alint
De trupuri prinse-n mărgărint !
Ce fete dragi ! Dar ce comori
Pe rochii lungi țesute-n flori !
Iar hainele de pe feciori
Sclikeau de-argint.

Voinicii cai spumau în salt;
Și-n creasta coifului înalt
Prin vulturi vântul viu vuia,
Vrun prinț mai tânăr când trecea
C-un braț în șold și pe prăsea
Cu celălalt.

Iar mai spre-amiazi, din depărtări
Văzutu-s-a crescând în zări
Rădvan cu mire, cu nănași,
Cu socri mari și cu nuntași,
Și nouăzeci de feciorași
Veneau călări.

Și ca la mândre nunți de crai
Ieșit-a-n cale-ales alai
De sfetnici mulți și mult popor
Cu muzici multe-n fruntea lor
Și drumul tot era covor
De flori de mai

Iar când alaiul s-a oprit
Și Paltin-crai a stărostit
A prins să sune sunet viu
De treasc și trâmbiți și de chiu –
Dar ce scriu eu ? Oricum să scriu
E nemplinit !

Și-atunci de peste larg pridvor,
Din dalb iatac de foisor
Ieși Zamfira-n mers isteț,
Frumoasă ca un gând răzleț,
Cu trupul nalt, cu părul creț,
Cu pas ușor.

LBRIS | We know books

Un trandafir în văi părea;
 Mlădiul trup i-l încingea
 Un brâu de-argint, dar toată-n tot
 Frumoasă cât eu nici nu pot
 O mai frumoasă să-mi socot
 Cu mintea mea.

Și ea mergând spre Viorel,
 De mână când a prins-o el,
 Roșind s-a zăpăcit de drag, –
 Vătavul a dat semn din steag
 Și atunci porniră toți șireag
 Încetinel.

Și-n vremea cât s-au cununat
 S-a-ntins poporul adunat
 Să joace-n drum după tilinci:
 Feciori, la zece fete, cincii,
 Cu zdrângăneii la opinci
 Ca-n port de sat.

Trei pași la stânga linișor
 Și alți trei pași la dreapta lor;
 Se prind de mâni și se desprind,
 S-adună cerc și iar se-ntind,
 Și bat pământul tropotind
 În tact ușor.

Iar la ospăț ! Un râu de vin !
 Mai un hotar tot a fost plin
 De mese, și tot oaspeți rari,
 Tot crai și tot crăiește mari,
 Alătura cu ghinărari
 De neam străin.

A fost atâta chiu și cânt
Cum nu s-a pomenit cuvânt !
Și soarele mirat sta-n loc,
Că l-a ajuns și-acest noroc,
Să vadă el atâta joc
P-acest pământ !

De-ai fi văzut cum au jucat
Copilele de împărat,
Frumoase toate și întrulpi
Cu ochi șireți ca cei de vulpi,
Cu rochii scurte până-n pulpi,
Cu păr buclat.

Și principii falnici și-ndrăzneți,
De-al lor buzdugan isteț
Perit-au zmei din iaduri scoși !
De-ai fi văzut jucând voioși
Și feți-voinici, și feți-frumoși,
Și logofeți.

Ba Peneș-împărat, văzând
Pe Barbă-Cot, piticul, stând
Pe-un gard de-alături privitor,
L-a pus la joc ! Și-ntre popor
Sărea piticu-ntr-un picior
De nu-și da rînd !

Sunt grei bătrânii de pornit,
Dar de-i pornești, sunt grei de-oprit !
Și s-au pornit bărboșii regi
Cu sfetnicii-nvechiți în legi
Și patruzeci de zile-ntregi
Au tot nuntit.

Și vesel Mugur-împărat
Ca cel dintâi s-a ridicat
Și, cu păharul plin în mâni,
Precum e felul din bătrâni
La orice chef între români,
El a-nchinat.

Și-a zis: – „Cât mac e prin livezi,
Atâția ani la miri urez !
Și-un prinț la anul ! blând și mic,
Să crească mare și voinic, –
Iar noi să mai jucăm un pic
Și la botez !“

Cântecul fusului

Eu mi-am făcut un cântec
Stând singură-n iatac –
Eu mi-am făcut un cântec,
Și n-aș fi vrut să-l fac.
Dar fusul e de vină
Că se-nvârtea mereu,
Și ce-mi cânta nainte
Cântam pe urmă eu.

De-atunci îl cânt într-una
Că-mi vine-așa nevrând;
De-și face orice-aș face,
Nu pot să-l scot din gând.
Îl cânt torcând la vatră

Și-l cânt mergând pe drum
Și nu pricep ce-i asta,
Și nu știu, biata, cum ?

Adese stând la cină
Simt lacrimile des,
Nu pot mânca de lacrimi
Și trebuie să ies
Afară-n vânt, afară,
Că-mi arde capul tot,
Și-ngrop în palme capul
Și-mi cânt amarul tot.

Am stat la roata morii,
Și roata umblă des,
Și roata morii cântă
Cuvinte cu-nțeles.
Ea cântă înainte;
Cânt și eu după ea –
Moraru-și face cruce
Privind în urma mea.

Și-am mers pe malul apei,
În valuri să-mi îngrop
Și cântecul, și-amarul –
Dar a-nceput un plop
Să cânte, și toți plopii
Cântau duios în vânt,
Și m-am trezit dodată
Că plâng și eu și cânt !

Și-am mers pe lunci, dar jalnic,
D-a lungul peste lunci,